

سازمان و وظایف پلیس مبارزه با مواد مخدر

مؤلف
حمیدرضا کرمی

www.ketab.ir

توزیع و استفاده از این کتاب درون سازمانی است.
(محرمانه)

دانشگاه علوم انتظامی

۱۳۹۹

انتشارات دانشگاه
علوم انتظامی

سازمان و وظایف پلیس مبارزه با مواد مخدر

مؤلف: حمیدرضا کرمی

ویراستار علمی: فریدون اسماعیل پور

چاپ یکم: زمستان ۱۳۹۹

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰۰۰۰۰ ریال

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز تولید و چاپ معاونت آحاد و پشتیبانی ناجا
نشانی: تهران، ابتدای بزرگراه شهید خرازی، خیابان شهید جدی اردبیلی، دانشگاه علوم انتظامی،

تلفن: ۴۸۹۳۱۲۹۳

هر نوع چاپ و انتشار بدون مجوز ناشر، پیگرد قانونی دارد

سرشناسه: کرمی، حمیدرضا، ۱۳۵۵ -

عنوان و نام پدیدآور: سازمان و وظایف پلیس مبارزه با مواد مخدر، مؤلف: حمیدرضا کرمی.

مشخصات نشر: تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین، ۱۳۹۹. وضعیت فهرست نویسی: فیا

مشخصات ظاهری: [۱۹۹] ص.: جدول، نمودار. شابک: ۰-۵۳۴-۳۶۳-۶۰۰-۹۷۸

موضوع: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران. پلیس مبارزه با مواد مخدر -- شرح وظایف

موضوع: پلیس -- ایران -- شرح وظایف موضوع: Police -- Job descriptions -- Iran

موضوع: پلیس -- ایران -- تاریخ موضوع: Police -- Iran -- History

موضوع: مواد مخدر -- ایران -- پایگاه‌های اطلاعاتی موضوع: Narcotics -- Iran -- Databases

شناسه افزوده: دانشگاه علوم انتظامی امین شناسه افزوده: Amin Police University

رده بندی کنگره: HV۸۲۴۲/۵۶ رده بندی دیویی: ۳۶۳/۲۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۷۴۳۸۵۸۸ وضعیت رکورد: فیا

پیشگفتار معاونت تربیت و آموزش دانشگاه

سرعت شتابان علم و فناوری همراه با گسترش روزافزون آن به خصوص علوم و فنون مرتبط با دانش پلیسی و به تبع آن، واگذاری مأموریت‌ها و وظایف جدید به افسران پلیس، ما را بر آن می‌دارد برای همراهی با کاروان رشد و توسعه، با نگاه نوین و عالمانه به این مقوله نگریسته و در این رهگذر از اندوخته‌های علمی اندیشمندان و صاحب‌نظران بهره‌مند شویم.

در قرن حاضر که عصر دانایی و اصالت دانش می‌باشد، حوزه علوم تخصصی پلیس توانسته است به تناسب نیازهای فراوان بشری و ارتقای توقعات و انتظارات انسانی، گام‌های اساسی برداشته و به پیشرفت‌های زیادی نائل آید. دانشگاه علوم انتظامی به‌عنوان تنها مؤسسه آموزش عالی تربیت افسران پلیس در نظام مقدس جمهوری اسلامی و همچنین مرکز ثقل دانش، بینش و مهارت در علوم پلیسی با دارا بودن دانشکده‌های تخصصی مربوط، وظیفه آموزش و تربیت افسران متخصص را برعهده دارد.

این دانشگاه علاوه بر بهره‌گیری از دانش موجود در دنیا، به تناسب و اقتضای بومی، با استفاده از نظرات حوزه‌های تخصصی پلیس، دست به تولید دانش زده و با تدوین و تألیف منابع آموزشی مورد نیاز، خلأهای علمی خود را پوشش می‌دهد.

دانشگاه علوم انتظامی با تقویت ادبیات و دانش انتظامی، زمینه‌های رشد و توسعه آموزش دانشجویان رسته‌های تخصصی را فراهم نموده است تا پاسخ‌گوی نیازها و انتظارات روزافزون جامعه در حوزه علوم پلیسی باشد. کتابی که پیش روی شما خواننده گرامی قرار دارد، حاصل همین ایده بوده و به دانشجویان عزیز دانشگاه علوم انتظامی، همکاران، اندیشمندان و علاقه‌مندان به حوزه علوم پلیسی تقدیم می‌شود و انتظار می‌رود که با ارائه نظرات اصلاحی خود معاونت آموزش دانشگاه را در راستای ارتقاء و بهبود کیفی کتاب یاری کند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۷	پیشگفتار
۱۹	فصل اول: مفاهیم و کلیات
۱۹	هدف‌های رفتاری و آموزشی
۱۹	مقدمه
۱۹	ساختار سازمانی
۲۰	هدف‌های ساختار سازمانی
۲۱	ساختار ساده
۲۲	دیوان‌سالاری (بوروکراسی)
۲۳	ساختار ماتریسی
۲۴	عوامل اصلی ساختار برای سازمان‌ها
۲۴	الف) پیچیدگی
۲۵	ب) رسمیت
۲۵	ج) تمرکز
۲۶	الگوهای جدید واحد سازمانی
۲۷	ساختار تیمی
۲۷	سازمان‌های مجازی
۲۸	سازمان‌های بدون مرز
۲۹	مفاهیم و اصطلاحات تشکیلاتی
۲۹	۱- سازمان
۲۹	۲- تشکیلات
۲۹	۳- سطح سازمانی
۳۰	۴- واحد سازمانی
۳۰	۵- واحد تابعه
۳۰	۶- جدول سازمان و تجهیزات
۳۰	۷- جدول توزیع
۳۰	۸- سازمان‌دهی
۳۱	۹- سازمان رسمی

۳۱	۱۰- نمودار سازمانی
۳۱	۱۱- شغل
۳۲	۱۲- پست سازمانی
۳۲	۱۳- شرح وظایف
۳۲	۱۴- تجزیه و تحلیل شغل
۳۳	۱۵- اداره
۳۴	۱۶- مدیریت
۳۴	۱۷- دفتر
۳۵	۱۸- اداره کل
۳۵	۱۹- معاونت
۳۶	۲۰- تمرکز و عدم تمرکز سازمانی
۳۶	۲۱- تفویض اختیار
۳۶	۲۲- مأموریت
۳۷	۲۳- وظایف کلی
۳۷	۲۴- حیطه نظارت (حیطه مدیریت یا کنترل و سرپرستی)
۳۸	۲۵- صف
۳۸	۲۶- ستاد
۳۸	۲۷- پشتیبانی‌های متمرکز
۳۸	۲۸- وظایف ستاد
۳۸	۲۹- فرماندهی بر ستاد
۳۹	۳۰- طبقه‌بندی ستادها بر حسب نوع وظیفه و مسئولیت
۴۰	۳۱- مرکز
۴۰	۳۲- سازمان
۴۰	۳۳- یگان
۴۰	۳۴- بنیاد
۴۰	۳۵- فرماندهی
۴۰	۳۶- مؤسسه
۴۱	۳۷- صندوق
۴۱	۳۸- مجتمع
۴۱	۳۹- واحدهای وابسته

۴۰- کمیته آموزشی	۴۱
۴۱- ایجاد واحدهای سازمانی	۴۱
۴۲- ارتقاء استاندارد واحدهای سازمانی	۴۱
سؤال‌های فصل اول	۴۲
فصل دوم: تاریخچه پلیس مبارزه با مواد مخدر	۴۳
هدف‌های رفتاری و آموزشی	۴۳
تاریخچه مختصری از پلیس جهان	۴۳
دوره سیاسی (از سال ۱۸۴۰ تا ۱۹۳۰)	۴۴
دوره اصلاحات (از سال ۱۹۳۰ تا ۱۹۸۰)	۴۴
دوره جامعه‌گرایی (از سال ۱۹۸۰ تا کنون)	۴۵
تاریخچه مختصری از پلیس ایران	۴۷
پلیس در ایران باستان و پیش از اسلام	۴۷
پلیس در دوران اسلامی تا زمان ناصرالدین‌شاه	۴۷
از زمان شکل‌گیری پلیس به سبک نوین تا پیروزی انقلاب اسلامی	۴۸
از پیروزی انقلاب اسلامی تا کنون	۴۹
از پیروزی انقلاب اسلامی تا ادغام نیروی انتظامی	۵۰
از ادغام نیروهای انتظامی تا کنون	۵۰
تاریخچه افسران نظمیه (از زمان ناصرالدین‌شاه تا انقراض سلطنت قاجاریه)	۵۱
کنت دمونت فورت	۵۱
سید عبدالله خان نظام‌السلطنه	۵۲
میرزا عیسی خان وزیر	۵۲
کریم‌خان مختار السلطنه	۵۲
معاون الدوله	۵۳
آقا بالا خان (سردار افخم)	۵۳
فتح ... سعید السلطنه	۵۳
اعظم السلطنه	۵۴
معتضد دیوان	۵۴
عبدل الحسین خان (سردار سالار الملک گروسی)	۵۴
رضا بالا	۵۵

۵۵		ییرم خان
۵۵		مظفر اعلم
۵۶		سردار نظام (سردار شوکت)
۵۶		قاسم پوروالی
۵۶		سرهنگ وستد (اهل سوئد)
		فرماندهان شهربانی در دوره انقلاب اسلامی (از پیروزی انقلاب اسلامی تا ادغام نیروی
۵۷		انتظامی در ۱۲ فروردین سال ۱۳۷۰)
۵۷		سرهنگ ستاد ناصر مجلی
۵۷		سرتیپ مصطفی مصطفایی
۵۸		مهندس مصطفی میرسلیم
۵۸		شهید سرتیپ هوشنگ وحیدی دستگری
۵۸		سرهنگ سید ابراهیم حجازی
۵۹		سرهنگ جلیل صمیمی
۵۹		سرتیپ رضا نیک نژاد
۶۰		سرهنگ امان الله مرتضوی
۶۰		فرماندهان نیروی انتظامی از سال ۱۳۷۰ تاکنون
۶۰		سرتیپ محمد سهرابی
۶۰		سرتیپ یوسف رضا سیف اللهی
۶۱		سرتیپ هدایت لطفیان
۶۱		سرتیپ پاسدار خلبان محمدباقر قالیباف
۶۲		سرتیپ پاسدار اسماعیل احمدی مقدم
۶۲		سرتیپ پاسدار حسین اشتری
۶۳		تاریخچه پلیس مبارزه با مواد مخدر
۶۳		پلیس مبارزه با مواد مخدر قبل از انقلاب اسلامی
۶۳		پلیس مبارزه با مواد مخدر پس از انقلاب اسلامی
۶۶		سؤال‌های فصل دوم
۶۷		فصل سوم: جایگاه پلیس مبارزه با مواد مخدر در ناجا
۶۷		هدف‌های رفتاری و آموزشی
۶۷		جایگاه پلیس مبارزه با مواد مخدر در دوران مختلف

پیشگفتار

تدوین ساختار سازمانی همواره از دغدغه‌های مدیران به شمار می‌رود؛ زیرا بخش مهمی از فعالیت‌های مدیران معطوف به سازمان‌دهی مناسب عوامل است که مستلزم ایجاد ساختار سازمانی کارآمد می‌باشد. ساختار سازمانی، چارچوبی است که به وسیله آن فعالیت‌های سازمان تقسیم، سازمان‌دهی و هماهنگ می‌شوند. هر سازمان دارای ساختار خاصی است و مهم آن است که این ساختار به گونه‌ای باشد تا نه تنها عوامل انجام کار با یکدیگر هماهنگ شوند بلکه قابل کنترل نیز باشند.

ساختار سازمانی تعیین کننده روابط رسمی و نشان دهنده سطوحی است که در سلسله مراتب اداری وجود دارد و حیطه کنترل مدیران را مشخص می‌کند. همچنین ساختار سازمانی دربرگیرنده نظام‌هایی است که به وسیله آن‌ها همه واحدها هماهنگ و یکپارچه می‌شوند و در نتیجه، ارتباط مؤثر در سازمان تضمین خواهد شد. هرچند ویژگی‌های ساختار خود نشان دهنده اهمیت آن است ولی از آنجاکه ساختار سازمانی یکی از بایدهای مهم اجرای راهبردی است که پرداختن به آن جزء جدانشدنی وظایف مدیران به شمار می‌رود.

سیر دگرگونی‌ها پلیس در جهان به خوبی روشن می‌سازد که فقدان ساختار غیرحرفه‌ای و گاه دادن اختیارات بیش از حد و گاهی غیرمتعارف و یا نامناسب در قالب وظایف و مأموریت‌های سازمانی، موجب ایجاد زمینه پیدایش رفتارهای سرکوبگرانه و اغلب کیفری پلیس شده و در پی آن، گسترش بزهکاری و افزایش فساد سازمان یافته را به دنبال داشته است؛ به همین دلیل تمامی سازمان‌های پلیس در دنیا، همیشه در حال تلاش برای نیل به الگوی مطلوب هستند و اصطلاحاً به سمت مدرنیته (نوگرایی) شدن و تعالی حرکت می‌کنند. بی‌گمان تغییرات سازمانی پلیس در طول سال‌های گذشته، تأثیرات بسیاری بر ساختار و عملکرد مجموعه‌های تحت مدیریت آن گذاشته و پلیس مبارزه با مواد مخدر نیز از این قاعده مستثنا نبوده است؛ و در حال حاضر در قالب یک پلیس تخصصی مأموریت دارد با کاشت، تولید، نگهداری، حمل، ورود و خروج، توزیع و مصرف مواد مخدر و داروهای روان گردان در فضای حقیقی و مجازی؛ مبارزه نموده و استعداد و توان عملیاتی واحدهای تابعه را حفظ نماید؛ بنابراین چنانچه این پلیس دارای

ساختار مناسب و وظایف متناسبی نباشد، کارایی و عملکرد مطلوب این پلیس کاهش یافته و در حقیقت تأثیر و نفوذ خود را از دست خواهد داد.

ایجاد مرکز سگ‌های مواد یاب، مبارزه با مواد مخدر در فضای مجازی، ایجاد مرکز سگ‌های مواد یاب در شرق کشور از جمله تغییرات اساسی در ساختار سازمانی پلیس مبارزه با مواد مخدر است؛ در همین راستا و برای آشنایی دانشجویان رشته مبارزه با مواد مخدر در مقاطع مختلف، ساختار سازمانی، شرح وظایف پلیس مبارزه با مواد مخدر بیان شده است.

کتاب حاضر در هفت فصل به رشته تحریر درآمده که در فصل اول: ابتدا به مفهوم ساختار سازمانی پرداخته و مفاهیم ابتدایی و مورد نیاز ساختار سازمانی بیان گردیده است. در فصل دوم: به بررسی تاریخچه ایجاد پلیس در جهان و ایران و سپس سیر تاریخی ایجاد پلیس مبارزه با مواد مخدر پرداخته شده است. در فصل سوم: جایگاه پلیس مبارزه با مواد مخدر در ناجا اشاره شده است و در فصل چهارم: به تفصیل ساختار سازمانی پلیس مبارزه با مواد مخدر ناجا، رده‌های تابعه و شرح وظایف هر کدام از معاونت‌ها، مراکز و اداره‌های آن پرداخته شده است. در فصل پنجم: ساختار سازمانی و شرح وظایف پلیس مبارزه با مواد مخدر استان‌ها و شهرستان‌ها بیان شده است و در فصل ششم: روابط بین‌الملل و شرح وظایف افسران رابط و چگونگی تعاملات بین‌المللی پلیس مبارزه با مواد مخدر و در فصل هفتم: شبکه‌های ارتباطی پلیس مبارزه با مواد مخدر به صورت مفصل توضیح داده شده است.

اکنون که به لطف خداوند مهربان این توفیق حاصل شد تا کتاب سازمان و وظایف پلیس مبارزه با مواد مخدر برای چاپ آماده شود، بر خود لازم می‌دانم از کلیه عزیزان یاور، تقدیم و تشکر کنم و امید آن دارم که پیشکسوتان، اساتید و همکاران گرامی با پیشنهادها و دیدگاه سازنده خود، حقیر را برای نیل به تعالی مقصود یاری نمایند.

با احترام حمیدرضا کرمی